

HANDREIKING 'WERKEN OP 1,5 METER BINNEN DE WOONDIENSTEN'

VERSIE 2 - 6 NOVEMBER 2020

vereniging van
woningcorporaties

HANDREIKING WERKEN OP 1,5 METER BINNEN DE WOONDIENSTEN

---

6 november 2020 (versie 2)

In verband met de richtlijnen van de overheid om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan dienen werkgevers in de werkomgeving de 1,5 meter samenleving te implementeren. Het is belangrijk dat corporatiemedewerkers hun werkzaamheden kunnen doen in een veilige- en gezonde werkomgeving. Om woningcorporaties hierin te ondersteunen hebben Aedes, FNV Bouwen & Wonen en CNV Vakmensen deze handreiking opgesteld. Hierin is uitgewerkt hoe corporaties de 1,5 meter samenleving in de werkomgeving kunnen invoeren.

De maatregelen in deze handreiking betreffen drie aspecten van corporatiewerkzaamheden: op kantoor, in de wijk en in bouw- en onderhoud. Ze gaan uit van de RIVM-richtlijnen en de algemene uitgangspunten van de Arbowetgeving.

De maatregelen zijn gebaseerd op de arbeidshygiënische strategie. Deze insteek waarborgt een minimaal beroep op de inzet van beperkt beschikbare persoonlijke beschermingsmiddelen (PBE's). De strategie bestaat als eerste uit maatregelen om besmetting te voorkomen in een werkomgeving met besmettingsrisico. Wanneer werk in gebieden met besmettingsrisico nodig is worden er technische en organisatorische maatregelen getroffen om besmetting te voorkomen. Tot slot zijn er specifieke situaties waarbij alsnog persoonlijke beschermingsmiddelen ingezet moeten worden.

In het kader van de 1,5 meter samenleving dienen corporaties de risico's op besmetting met het coronavirus tijdens de werkzaamheden te inventariseren. Dit uiteraard in het kader van de reguliere, door de Arbowet verplichte, Risico-inventarisatie en -evaluatie¹. Bij deze inventarisatie en het daaropvolgende plan van aanpak met maatregelen is de OR nauw betrokken. Dit conform Arbowet en WOR.

Deze handreiking wordt geactualiseerd als de ontwikkelingen rondom het coronavirus en bijbehorende maatregelen daar aanleiding toe geven. Kijk dus periodiek of er een nieuwe versie beschikbaar is.

De opstellers van deze handreiking gaan er vanuit dat iedereen op een verantwoorde wijze de richtlijnen uit deze handreiking naleeft en actief met elkaar het gesprek voert over de situaties waarin dat lastig is. Wanneer een medewerker twijfelt over de naleving van de richtlijnen, dan maakt hij daarvan melding bij de coronacoördinator binnen de organisatie, de leidinggevende of de werkgever.

Preambule

1. Deze handreiking bevat maatregelen voor werkzaamheden van woningcorporaties, zowel in en om de woningen als in en om de kantoorgebouwen.
2. Hierbij is er zo min mogelijk sprake van contact tussen de huurders/bezoekers en medewerkers en huurders/bezoekers onderling.
3. Uitgangspunt is dat de richtlijnen helder en hanteerbaar zijn voor alle woningcorporaties, huurders en bezoekers.
4. Voor specifieke maatregelen wordt verwezen naar de omgevingen waarin corporaties werkzaam zijn: woningen, wijken en kantoren
5. Woningcorporaties, medewerkers, huurders en bezoekers houden zich aan de RIVM-richtlijnen.
6. Er worden geen maatregelen genomen die de privacy van de medewerker schaden.
7. Aedes, FNV Bouwen & Wonen, CNV vakmensen en de overheid communiceren over de afspraken. Woningcorporaties maken de afspraken zichtbaar op en binnen in de woningcorporatie en via hun digitale kanalen.
8. De handreiking is gebaseerd op de huidige stand van zaken 6 november 2020 (versie 2) en wordt steeds gewijzigd wanneer de situatie daarom vraagt.

---

¹ <https://www.flowarboportal.nl/content/branchespecifieke-rie>

ALGEMEEN/ ALLE WERKZAAMHEDEN

(DEZE PREVENTIEVE MAATREGELEN MOETEN ALTIJD WORDEN OPGEVOLGD)

Situatie	Bronaanpak	Technisch en organisatorisch	PBM (adembescherming, handschoenen et cetera)
Voor werkgevers	<ul style="list-style-type: none"> • Organiseer het werk zó dat medewerkers die thuis kunnen werken dat, ook in de komende periode, zo veel mogelijk blijven doen. • Organiseer het werk zó dat medewerkers die voor hun werkzaamheden contact met de huurder hebben, fysiek contact zoveel mogelijk (kunnen) voorkómen. • Faciliteer het thuiswerken door bijvoorbeeld het beschikbaar stellen van zaken als beeldscherm, bureaustoel etc. en/of het verstrekken van een thuiswerkvergoeding. • Voorkom fysieke vergaderingen/ (personeel)bijeenkomsten/opleidingen et cetera. Benut de digitale mogelijkheden. • Medewerkers die tot een risicogroep behoren en zwangere medewerkers werken sowieso zoveel mogelijk thuis. Treed in overleg met medewerkers die huisgenoten hebben in een risicogroep. Spreek met hen af op welke manier zij hun werkzaamheden veilig kunnen verrichten. • Een medewerker blijft thuis als hij een van de volgende klachten heeft: verkoudheidsklachten (neusverkoudheid, loopneus, niezen) keelpijn, hoesten, verhoging en of koorts of plotseling verlies van reuk en/of smaak. • Neem voor advies, of in gevallen er onduidelijkheid is over maatregelen, contact op met de Arbodienst en/of de bedrijfsarts. 	<ul style="list-style-type: none"> • Medewerkers schudden geen handen. • Medewerkers houden zoveel mogelijk 1,5 meter afstand (ook tijdens vervoer) • Medewerkers hoesten en niezen in hun elleboog. • Medewerkers raken hun gezicht zo min mogelijk aan. • Medewerkers gebruiken papieren zakdoekjes (eenmalig). • Medewerkers wassen regelmatig hun handen (volgens de instructie); en/of gebruiken desinfecterende handgel. • Zie streng toe op het naleven van de hygiëneregels van het RIVM en overweeg het gebruik van een mondkapje, indien werken op minder dan 1,5 meter onvermijdbaar is • Zorg voor goede ventilatie van werk- en kantoorruimtes: zorg dat de ventilatie voldoet aan de regels van het bouwbesluit. Ventileer 24 uur per dag middels ramen, roosters of een mechanisch ventilatiesysteem. Lucht regelmatig een ruimte 10-15 minuten na gebruik door meerdere mensen. Gebruik geen losstaande airco- of verwarmingsunit met recirculatie van lucht in een ruimte die je met anderen deelt. Werk zoveel mogelijk in vaste teams. 	<ul style="list-style-type: none"> • Indien minder dan 1,5 meter onvermijdelijk is, voeren medewerkers alleen werk uit bij calamiteiten wanneer algemene dagelijkse levensbehoeften (koken, toiletgebruik, wassen, schoonmaken et cetera) niet uitgevoerd kunnen worden. • In dat geval worden RIVM hygiëneregels toegepast en persoonlijke beschermingsmiddelen zoals mondkapjes, bril/gelaatsmaskers en handschoenen gebruikt.
Voor medewerkers	<ul style="list-style-type: none"> • Een medewerker blijft thuis als hij een van de volgende klachten heeft: verkoudheidsklachten (neusverkoudheid, loopneus, niezen,) keelpijn, lichte hoesten, verhoging en of koorts of plotseling verlies van reuk en/of smaak. 	<ul style="list-style-type: none"> • Iedereen in de corporatie houdt zich aan de gemaakte afspraken. • Iedereen kan een ander aanspreken op het niet of gebrekkig naleven van de regels. 	<ul style="list-style-type: none"> • De woningcorporatie faciliteert haar medewerkers (indien van toepassing) met; <ul style="list-style-type: none"> ▪ zeep ▪ desinfecterende gel

Situatie	Bronaanpak	Technisch en organisatorisch	PBM (adembescherming, handschoenen et cetera)
	<p>benauwdheidsklachten en/ of verhoging (vanaf 38° C).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niet naar het werk gaan bij een Corona-infectie van jezelf: Je blijft minimaal 7 dagen in isolatie. Je mag bij milde klachten na 7 dagen het werk hervatten, mits 24 uur klachtenvrij. Langer of ernstiger ziek, blijf dan 14 dagen in isolatie. Overleg zo nodig met de bedrijfsarts. • Niet naar het werk gaan als een huisgenoot naast luchtwegklachten koorts en/of benauwdheid heeft en de uitslag van de coronatest nog niet binnen is. Als de test uitwijst dat het niet om corona gaat, dan mogen werknemers zonder klachten weer aan het werk. • Niet naar het werk gaan bij een Corona-infectie van een huisgenoot of nauw contact. Blijf 10 dagen in (thuis)quarantaine, gerekend vanaf het laatste contact. o De GGD of de bedrijfsarts kan vanuit bron- en contactonderzoek de (thuis)quarantaine opleggen. De (thuis)quarantaine geldt ook bij een melding vanuit de App CoronaMelder. • Tien dagen in (thuis)quarantaine blijven als je terugkeert van een verblijf in een gebied (stad, regio, land) dat door de Rijksoverheid oranje of rood is verklaard. 	<ul style="list-style-type: none"> • In elke corporatie is een coördinator aanwezig die centraal aanspreekpunt is voor vragen van medewerkers. Bij deze coördinator kan de medewerker meldingen doen ingeval hij zich zorgen maakt over de eigen veiligheid of veiligheid van collega's. De coördinator heeft binnen de corporatie geen rol als hiërarchisch- of functioneel leidinggevende. In veel corporaties kan de preventie-medewerker of een Arbocoördinator een dergelijke rol goed vervullen. Bij vragen van medische aard kunnen medewerkers bij de bedrijfsarts terecht. • In het geval de corporatie de maatregelen in deze handreiking niet naleeft en daarmee de medewerkers niet het beoogde beschermingsniveau biedt, ontstaat er een situatie waarin het evident is dat de medewerker het werk niet veilig en gezond kan uitvoeren. De medewerker is dan gerechtigd het werk te onderbreken en treedt op dat moment direct in overleg met de leidinggevende over de maatregelen die nodig zijn om het werk wél veilig en gezond te kunnen uitvoeren. Pas op het moment dat de werkzaamheden veilig en gezond uitgevoerd kunnen worden, wordt het werk hervat. • De medewerkers ontvangen periodiek informatie om het thema Corona actueel te houden. • Draag een mondkapje bij verplaatsingen door een publieke binnenruimte. • Zet het werkgebied in een publieke binnenruimte zodanig af dat de 1,5 meter afstand ook tot omstanders is gegarandeerd. Een mondkapje is dan niet nodig binnen het afgezette werkgebied. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ schoonmaakspullen bureau/toetsenbord en muis ▪ mondkapjes type ffp2 voor eenmalig gebruik maximaal vier uur ▪ plastic handschoenen ▪ gelaatsmaskers (te desinfecteren en hergebruiken) ▪ wegwerpoveralls ▪ signaalhesjes 1,5 meter afstand houden.

AANVULLENDE MAATREGELEN VOOR KANTOORWERKZAAMHEDEN

Situatie	Bronaanpak	Technisch en organisatorisch	PBM (adembescherming, handschoenen et cetera)
Voor werkgevers	<ul style="list-style-type: none"> • Thuiswerken is het uitgangspunt. Laat medewerkers alleen als dat noodzakelijk is werkzaamheden op kantoor verrichten. • Maak een vast rooster voor kantoordagen van medewerkers, uitgaande van een aanwezigheid van een maximaal te benoemen percentage van het personeelbestand op één dag, afhankelijk van het kantoor/aantal werkplekken. Werk met dit rooster. Hou bij het maximale bezettingspercentage rekening met de beperkte capaciteit van het OV en politieke besluitvorming. Laat bezoekers alleen op afspraak komen. • Laat medewerkers en bezoekers voor zover mogelijk met eigen vervoer komen. • Voer flexibele werktijden in en spreid de in- en uitstroom van medewerkers. • Beperk (binnenlandse) dienstreizen zo veel mogelijk, zeker met het openbaar vervoer. 	<ul style="list-style-type: none"> • Overleg bij voorkeur digitaal (email, telefoon, video). • Monitor de ruimte door bijvoorbeeld te werken met een (digitale) intekenlijst of technisch hulpmiddel (zoals een app) • Beperk overleggen met meerdere personen in één ruimte, en als het noodzakelijk is, hou ook hier 1,5 meter afstand. • Breng routing aan in het pand en zorg voor een aparte ingang en uitgang (mits mogelijk). • De verplichte wachtplekken voor de balie in het kantoor worden visueel aangegeven, bijvoorbeeld door middel van tape. • Stimuleer trapgebruik. Maximeer het aantal mensen in de lift en geef visueel aan waar mensen in de lift kunnen staan. • Breng 1-richtingsverkeer aan als er meer dan 1 trappenhuis is (naar boven/naar beneden). • Zorg dat iedereen 1,5 meter afstand tot elkaar kan houden in de kantoren en andere werkruimten (1.5 meter afstand en/of (PVC)schermen). • Werk met vaste teams en vaste werkplekken. • Spreek af dat afdelingen niet onnodig bij elkaar langs gaan (iedereen blijft in het eigen team). • Voor bedrijfsrestaurants wordt het Protocol bedrijfscatering van toepassing. De belangrijkste maatregelen: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zorg dat er minimaal 1,5 meter afstand is tussen zitplaatsen ▪ Zorg dat medewerkers in shifts komen per team/afdeling volgens een rooster. ▪ Maximeer het aantal personen op basis van 1,5 m afstand tussen de zitplaatsen. 	

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Plaats wachtlijnen op de vloer langs de zelfbedieningscounter, de afgifte van afwas en voor de kassa. ▪ Zorg dat het assortiment meer voorverpakte/voorbereide maaltijden beschikbaar heeft. ▪ Tafels in restaurant/eetgedeelten direct na iedere gebruiker reinigen. ▪ Borden en bestek op hoge temperatuur afwassen. ▪ Maak contactoppervlakken en aanraakpunten meerdere keren per dag schoon op de reguliere wijze • Zorg voor maximale hygiëne in alle ruimtes en in het bijzonder van contactoppervlakken (balie, bureaus) en aanraakpunten (leuning, (licht)knopjes, deurklinken). • Zorg voor voldoende (hand)desinfectiemiddelen voor medewerkers. • Geef medewerkers een uitgebreide instructie over gebruik van het gebouw, hygiënemaatregelen, beschermingsmaatregelen vervoer, vergaderen en de ontvangst van bezoekers en leveranciers. • Zorg dat de ruimte waar de schoonmaker aan het werk is, niet toegankelijk is voor anderen, of zet een voldoende grote werkruimte rondom de schoonmaker af. • Regels staan op de website en hangen bij de ingang van woningcorporaties en worden binnen zoveel mogelijk herhaald, zoals bijvoorbeeld op afbeeldingen in de bijlage. 	
--	--	---	--

Situatie	Bronaanpak	Technisch en organisatorisch	PBM (adembescherming, handschoenen et cetera)
<p>Voor medewerkers</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Werk zoveel mogelijk thuis. Ga alleen naar kantoor als dat noodzakelijk is. • Houd je aan de afspraken over werktijden, vervoer, lunch, vergaderingen, afspraken, beschermingsmiddelen en hygiënemaatregelen. • Afstands- en hygiëneregels gelden ook voor kopieerapparaat, printers, et cetera. • Spreek elkaar en eventuele bezoekers aan op niet of gebrekkig naleven van de regels. • Ga niet (onnodig) bij andere teams/afdelingen langs, doe zoveel mogelijk per mail en telefoon. • Beperk bezoek van klanten aan kantoor zo veel mogelijk en blijf maximaal gebruik maken van de digitale middelen en werkwijzen. Beleg alleen een afspraak op kantoor als het niet anders kan en geef de huurder of andere bezoeker aan met maximaal twee personen te komen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Deel je werkbenodigdheden niet met anderen, zoals bijv. pennen, papier, oplaadkabels, nietmachines. • Houd spullen, materieel, gereedschap en persoonlijke beschermingsmiddelen schoon. Reinig of vervang deze minstens één x per dag. • Zorg dat de schoonmaker veilig kan werken met voldoende afstand tot andere mensen. • Na gebruik van een werkplek maak je de tafel, toetsenbord en muis schoon met ter beschikking gestelde middelen (per bureaublok). • Maak contactoppervlakken (bijvoorbeeld balies) en aanraakpunten (bijvoorbeeld deurknoppen en prullenbakken) meerdere keren per dag schoon op de normale wijze. Frequentie afhankelijk van gebruiksintensiteit en vervuiling en in overleg met schoonmaakbedrijf. Zorg dat hiervoor voldoende tijd beschikbaar is. • Na gebruik dienstauto maak je stuur, klinken en versnellingspook schoon met ter beschikking gestelde middelen. • Maak gebruik van de ruimte die de cao en de werkgever biedt om binnen de normale werktijden vroeger te beginnen of later te eindigen, dit om meer spreiding te realiseren en dus minder mensen gelijktijdig op kantoor. • Let ook tijdens de lunchwandeling op dat je het aantal mensen beperkt (maximaal drie) en 1,5 meter afstand houdt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Draag een mondkapje als 1,5 meter afstand houden niet mogelijk is

		<ul style="list-style-type: none"> Medewerkers hebben kennis van de uitgebreide instructie over naleving en handhaving van het protocol. Verricht klantbezoeken digitaal als de aard van de werkzaamheden dat toelaat. 	
Situatie	Bronaanpak	Technisch en organisatorisch	PBM (adembescherming, handschoenen et cetera)
Voor bezoekers	<ul style="list-style-type: none"> Houd 1,5 meter afstand. Schud geen handen. Kom met eigen vervoer, mits mogelijk. Volg de RIVM voorschriften ten aanzien van handen schudden, handen wassen, niezen/hoesten, en blij thuis bij klachten zoals bij 'Algemeen' omschreven. Ga voorafgaand aan de afspraak/het bezoek thuis naar de toilet. Was voorafgaand aan de afspraak/het bezoek je handen met zeep, minimaal 20 seconden. 	<ul style="list-style-type: none"> Kom bij voorkeur alleen (of met maximaal 2 personen) op een afspraak, kom niet te vroeg en ga direct na de afspraak weer weg. Volg altijd de aanwijzingen van het personeel op. 	<ul style="list-style-type: none"> Draag een mondkapje als 1,5 meter afstand houden niet mogelijk is
Voor leveranciers	<ul style="list-style-type: none"> Houd 1,5 meter afstand. Blijf thuis als je een van de volgende klachten hebt: neusverkoudheid, loopneus, niezen, keelpijn, lichte hoest, verhoging (vanaf 38° C) en/of benauwdheidsklachten. Blijf thuis als iemand in jouw huis koorts heeft (vanaf 38° C) en/of benauwdheidsklachten, totdat iedereen 24 uur lang geen klachten heeft. 	<ul style="list-style-type: none"> Spreek vooraf af hoe laat je arriveert. Meld een kwartier voor tijd wanneer je exact arriveert. Spreek vooraf af waar de spullen geplaatst worden. Overweeg bezorging tot de deur. Volg altijd de aanwijzingen van het personeel op. 	<ul style="list-style-type: none"> Draag handschoenen Draag een mondkapje als 1,5 meter afstand houden niet mogelijk is

Communicatie

De rijksoverheid heeft een uitgebreide hoeveelheid campagnemiddelen (posters, flyers et cetera) met uitleg over de richtlijnen van het RIVM en praktische aanwijzingen over hoe de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan. U kunt deze downloaden op [rijksoverheid.nl](https://www.rijksoverheid.nl). Deze posters en flyers kunt u gebruiken binnen uw corporatie. Er is ook materiaal beschikbaar voor laaggeletterden.

Daarnaast hebben de sociale partners op hun websites uitgebreide informatie met betrekking tot de coronamaatregelen. Op de [website van Aedes](#) vindt u ook voorbeelden van de aanpak bij diverse corporaties.

Contactgegevens:

Aedes

I: <https://www.aedes.nl/dossiers/coronacrisis.html>

E: aedes@aedes.nl

CNV Vakmensen:

I: www.jeachterban.nl/woondiensten

E: r.heins@cnavkmensen.nl

FNV Bouwen & Wonen:

I: www.fnv.nl/corona

E: woondiensten@fnv.nl